

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για την πρόταση νόμου «Ο περί Πετρελαιοειδών (Καθορισμός Ανωτάτων Τιμών Πώλησης σε Ειδικές Περιπτώσεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022»

Παρόντες:

Ονούφριος Κουλλά, αναπλ. πρόεδρος	Ηλίας Μυριάνθους
Κώστας Κώστα	Μιχάλης Γιακουμή
Γιαννάκης Γαβριήλ	Σταύρος Παπαδούρης
Ανδρέας Πασιουρτίδης	

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή την 31^η Μαρτίου 2022 από τον κ. Στέφανο Στεφάνου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, σε δύο συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν την 21^η, στις 28 Ιουνίου και στις 12 Ιουλίου 2022. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, της Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή του ίδιου υπουργείου, του Υπουργείου Οικονομικών, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού, των εργοδοτικών οργανώσεων ΚΕΒΕ και ΟΕΒ, της ΠΟΒΕΚ, του Παγκύπριου Συνδέσμου Πρατηριούχων Πετρελαιοειδών, του Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών, της Παγκύπριας Ένωσης Καταναλωτών και Ποιότητας Ζωής, των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ και ΣΕΚ και των εταιρειών πετρελαιοειδών. Η συνδικαλιστική οργάνωση ΔΕΟΚ, παρ' όλο που κλήθηκε, δεν εκπροσωπήθηκε στις συνεδρίες της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι κατά τη συζήτηση της πρότασης νόμου ενώπιον της επιτροπής παρευρέθηκαν ο πρόεδρός της, κ. Κυριάκος Χατζηγιάννης, τα μέλη της κ. Νίκος Σύκας,

Πανίκος Λεωνίδου και Χρύσης Παντελίδης, καθώς και τα μη μέλη της κ. Μάριος Μαυρίδης και Στέφανος Στεφάνου.

Σκοπός της πρότασης νόμου είναι η τροποποίηση του περί Πετρελαιοειδών (Καθορισμός Ανωτάτων Τιμών Πώλησης σε Ειδικές Περιπτώσεις) Νόμου, ώστε ο Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας να δύναται να εκδίδει διατάγματα τα οποία θα καθορίζουν τις ανώτατες τιμές πώλησης για όλα ή μερικά από τα πετρελαιοειδή, όταν το ύψος των τιμών στις οποίες διατίθενται τα προϊόντα αυτά στην αγορά είναι σε πιο υψηλό επίπεδο από ό,τι δικαιολογείται από τις διεθνείς και εγχώριες συνθήκες, καθώς και για σκοπούς προστασίας των καταναλωτών. Περαιτέρω, με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις προβλέπεται ότι ο αρμόδιος υπουργός κατά τον καθορισμό των ανώτατων τιμών των πετρελαιοειδών θα πρέπει να λαμβάνει μεταξύ άλλων και τις ενδεχόμενες ιδιαίτερα δύσκολες οικονομικές συνθήκες που επιβάλλουν συγκράτηση της αύξησης των τιμών σε βασικά καταναλωτικά προϊόντα για σκοπούς προστασίας των καταναλωτών.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει την πρόταση νόμου, η προτεινόμενη ρύθμιση κρίνεται αναγκαία για την προστασία των καταναλωτών, καθότι με την υφιστάμενη νομοθεσία η εν λόγω δυνατότητα του Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας να εκδίδει διάταγμα για καθορισμό των ανώτατων τιμών πετρελαιοειδών περιορίζεται μόνο στις περιπτώσεις που εύλογα πιστεύει ότι το ύψος των τιμών στις οποίες διατίθενται τα πετρελαιοειδή στην αγορά είναι σε υπερβολικά πιο υψηλό επίπεδο από ό,τι δικαιολογείται από τις διεθνείς και εγχώριες συνθήκες.

Στο πλαίσιο της συζήτησης της πρότασης νόμου ενώπιον της επιτροπής, οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και ο διευθυντής της Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή του ίδιου υπουργείου εξέφρασαν επιφυλάξεις αναφορικά με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, εφόσον, σύμφωνα με τους ίδιους, η εξουσία επιβολής ανώτατων τιμών θα πρέπει να ασκείται σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Ειδικότερα,

ανέφεραν ότι με την προτεινόμενη ρύθμιση υπάρχει κίνδυνος υπέρμετρης παρέμβασης στη λειτουργία της αγοράς, επισημαίνοντας παράλληλα τον κίνδυνο έλλειψης διαθεσιμότητας στα καύσιμα ή και αύξησης των τιμών των καυσίμων αμέσως μετά τη λήξη της χρονικής περιόδου της ισχύος του υπουργικού διατάγματος επιβολής ανώτατων τιμών. Περαιτέρω, οι ίδιοι ενημέρωσαν την επιτροπή για τις προσπάθειες εκσυγχρονισμού της μεθοδολογίας παρακολούθησης από την Υπηρεσία Προστασίας Καταναλωτή των τιμών των καυσίμων, ώστε ο σχετικός έλεγχος να καταστεί πιο αποτελεσματικός.

Επιπροσθέτως, σε γραπτό υπόμνημα της Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή, το οποίο κατατέθηκε ενώπιον της επιτροπής, επισημαίνεται η διαφωνία της υπηρεσίας με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις και γίνεται εισήγηση για τροποποίησή τους. Ειδικότερα, στο εν λόγω υπόμνημα επισημαίνονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Δε θα πρέπει να διαγραφεί από τη σχετική διάταξη της ισχύουσας νομοθεσίας η λέξη «υπερβολικά» σε σχέση με το επίπεδο του ύψους των τιμών ούτε η πρόνοια σύμφωνα με την οποία ο αρμόδιος υπουργός κατά τον καθορισμό των ανώτατων τιμών θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις συνθήκες της διεθνούς και της εγχώριας αγοράς.
2. Κρίνεται σκόπιμο να αναδιατυπωθεί το κείμενο της πρότασης νόμου, ώστε αυτό να συνάδει με τις διατάξεις του άρθρου 4 του περί Καθορισμού Ανωτάτων Τιμών Χονδρικής και Λιανικής Πώλησης σε Ειδικές Περιπτώσεις Νόμου.
3. Κρίνεται σκόπιμο να διευρυνθεί το πεδίο εξουσιών του αρμόδιου υπουργού με τη συμπερίληψη της δυνατότητας καθορισμού ανώτατου περιθωρίου μεικτού κέρδους και στη νομοθεσία για τα πετρελαιοειδή.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών ανέφερε ότι το υπουργείο δε διαφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της πρότασης νόμου, αφού η δυνατότητα επιβολής

ανώτατων τιμών στα καύσιμα με υπουργικό διάταγμα ήδη προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία. Ωστόσο, ο ίδιος εκπρόσωπος επισήμανε ότι, σε περίπτωση ψήφισης της πρότασης νόμου σε νόμο, η επιβολή ανώτατων τιμών για λόγους προστασίας των καταναλωτών θα πρέπει να τύχει προσεκτικής εφαρμογής.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας επισήμανε ότι για την επιβολή ανώτατων τιμών απαιτείται να υπάρχει ένας υπέρτερος λόγος δημοσίου συμφέροντος, όπως η προστασία των καταναλωτών. Παράλληλα, ανέφερε ότι δεν υφίσταται οποιοδήποτε νομικό κώλυμα όσον αφορά τη συμπερίληψη των καυσίμων στα βασικά καταναλωτικά αγαθά, ώστε να δύναται να εκδοθεί διάταγμα για επιβολή ανώτατων τιμών δυνάμει του περί Καθορισμού Ανωτάτων Τιμών Χονδρικής και Λιανικής Πώλησης σε Ειδικές Περιπτώσεις Νόμου.

Η εκπρόσωπος της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού εξέφρασε επιφυλάξεις αναφορικά με την προτεινόμενη ρύθμιση, επισημαίνοντας ότι η εξουσία επιβολής ανώτατων τιμών πρέπει να ασκείται σε ειδικές περιπτώσεις, επί συγκεκριμένων αγαθών και υπό εξαιρετικές συνθήκες. Ειδικότερα, σύμφωνα με την ίδια, η βραχυπρόθεσμη συγκράτηση των τιμών ενδέχεται να δημιουργήσει προβλήματα στη λειτουργία της αγοράς με κίνδυνο μεταξύ άλλων τη δημιουργία ελλείμματος στη διαθεσιμότητα των προϊόντων, τη μη κάλυψη του κόστους της παραγωγής που καταβάλλουν οι επιχειρήσεις, καθώς και τη μείωση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην αγορά.

Οι εκπρόσωποι των εργοδοτικών οργανώσεων ΚΕΒΕ και ΟΕΒ επισήμαναν την επικινδυνότητα του μέτρου της επιβολής ανώτατων τιμών και παράλληλα εισηγήθηκαν την τροποποίηση της πρότασης νόμου, ώστε το εν λόγω μέτρο να επιβάλλεται επί του ποσοστού κέρδους των εταιρειών πετρελαιοειδών αντί επί της τιμής των καυσίμων.

Οι εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ και ΣΕΚ, της ΠΟΒΕΚ, του Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών και της Παγκύπριας Ένωσης Καταναλωτών και Ποιότητας Ζωής συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της πρότασης νόμου.

Ο εκπρόσωπος του Παγκύπριου Συνδέσμου Πρατηριούχων Πετρελαιοειδών δήλωσε ότι συμφωνεί με την προτεινόμενη ρύθμιση, νοουμένου ότι αυτή θα εφαρμοστεί με ορθές διαδικασίες. Παράλληλα, εισηγήθηκε την επιβολή ανώτατων τιμών στις τιμές χονδρικής πώλησης των καυσίμων και την επέκτασή της μεταγενέστερα στις τιμές λιανικής πώλησης, καθότι ο κλάδος ήδη αντιμετωπίζει προβλήματα μη υγιούς ανταγωνισμού από τη λειτουργία ιδιόκτητων πρατηρίων καυσίμων από τις εταιρείες πετρελαιοειδών.

Οι εκπρόσωποι των εταιρειών πετρελαιοειδών, χωρίς να εκφράσουν συγκεκριμένη άποψη επί της προτεινόμενης ρύθμισης, επισήμαναν ότι οι τιμές των καυσίμων καθορίζονται κατεξοχήν από τις διεθνείς τιμές, οι οποίες είναι σε υψηλότερο επίπεδο σήμερα, ενώ η λιανική τιμή τους επηρεάζεται και από τον φόρο προστιθέμενης αξίας. Παράλληλα, αναφέρθηκαν στον αθέμιτο ανταγωνισμό που υπάρχει εις βάρος των εν λόγω εταιρειών από τα πρατήρια στις μη ελεγχόμενες από τη Δημοκρατία περιοχές. Τέλος, δήλωσαν ότι ο τομέας των πετρελαιοειδών είναι πλήρως ελεγχόμενος από τις αρμόδιες αρχές και δεν τίθεται ζήτημα αισχροκέρδειας.

Στο πλαίσιο της συνέχισης της συζήτησης της πρότασης νόμου, η επιτροπή ζήτησε μεταξύ άλλων από το αρμόδιο υπουργείο να καταθέσει στοιχεία σχετικά με τα κριτήρια που λαμβάνει υπόψη η Υπηρεσία Προστασίας Καταναλωτή κατά τους ελέγχους που διενεργεί για τη διαπίστωση τυχόν υπερβολικά υψηλών τιμών στα καύσιμα, τη συνολική κατανάλωση σε καύσιμα κατά το τρέχον έτος σε σύγκριση με προηγούμενα έτη και στοιχεία όσον αφορά τους εμπειρογνώμονες στους οποίους ανατέθηκε η εκπόνηση της νέας μελέτης για τον εκσυγχρονισμό του τρόπου αξιολόγησης των τιμών στα καύσιμα.

Σημειώνεται ότι τα ζητηθέντα στοιχεία κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής σε μεταγενέστερο χρόνο με σχετική επιστολή του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, ημερομηνίας 23 Ιουνίου 2022.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, κατέληξε στις ακόλουθες θέσεις:

1. Ο αναπληρωτής πρόεδρος της επιτροπής βουλευτής της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού, το μέλος της βουλευτής της Δημοκρατικής Παράταξης-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων, καθώς και το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών, επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν επί των προνοιών της πρότασης νόμου κατά τη συζήτησή της στην ολομέλεια του σώματος.
2. Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ τάχθηκαν υπέρ της ψήφισης της πρότασης νόμου σε νόμο.

Υπό το φως των πιο πάνω θέσεων, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού υποβάλλει την παρούσα έκθεσή της ενώπιον της ολομέλειας του σώματος για τη λήψη τελικής απόφασης.

12 Ιουλίου 2022

ΑΟ/ΧΜ/MAX

Αρ. Φακ.: 23.02.063.037-2022